

Till

Regeringskansliet, Utbildningsdepartementet
--

Remissvar avseende tid för undervisningsuppdraget SOU 2025:26

Sammanfattning

Av betänkandet framgår att regeringen beslutade om att genomföra en översyn av förskollärares och lärares administrativa börda i syfte att frigöra tid att lägga på att planera och bedriva undervisning. Av betänkandet framgår även att ytterligare syften med utredningen bland annat är ökad undervisningskvalitet, en förbättrad arbetsmiljö för förskollärare och lärare samt att läraryrket ska bli mer attraktivt. Stenungsunds kommun konstaterar att utredningen lyfter fram att en av riskerna med en reglering av lärares tid för undervisning är fler obehöriga lärare på kort sikt på grund av lärarbrist. Stenungsunds kommun menar att det i sin tur skulle kunna innebära minskad attraktivitet. Stenungsunds kommun vill poängtera att fler obehöriga lärare i skolan, tillsammans med ökade kostnader för kommunerna, kan komma att innebära konsekvenser för undervisningen och elevers lärande. Stenungsunds kommun ställer sig i sammanhanget även frågande till om förslagen kommer att bidra till att uppfylla samtliga syften.

Vidare bedömer Stenungsunds kommun att förslagen troligtvis kommer leda till ökade kostnader för kommunerna samt att det kan finnas ett behov av att anställa både fler förskollärare och lärare samt andra professioner. Att rekrytera till vissa tjänster eller funktioner utgör redan idag en utmaning. Stenungsunds kommun bedömer att förslagen kommer att få stor inverkan på lärares, rektorers och huvudmäns organisering. Stenungsunds kommun menar därför att det är av stor vikt att beakta helheten och tillse att kommuner ges rätt förutsättningar, exempelvis avseende finansiering.

Övergripande synpunkter

Nedan följer Stenungsunds kommuns synpunkter utifrån betänkandet.

6.3.1 Förslag om att informera vid tillfällen som bestäms av förskolan, fritidshemmet eller skolan

Stenungsunds kommun tillstyrker förslaget att ordet *fortlöpande* tas bort i skollagen 3 kap. 3 § och att det är förskolan, fritidshemmet eller skolan som fattar beslut om vilka tillfällen som vårdnadshavare informeras om barnets/elevens utveckling.

Stenungsunds kommun tillstyrker även förslaget om att formuleringen *Läraren ska samverka med och fortlöpande informera föräldrarna om elevens skolsituation, trivsel och kunskapsutveckling i läroplanerna för grundskolan, anpassade grundskolan, specialskolan och sameskolan* i läroplanerna ändras till *Läraren ska samverka med föräldrarna och vid tillfällen som bestäms av skolan informera dem om elevens skolsituation, trivsel och kunskapsutveckling*.

6.3.2 Förslag om att informera om studieresultat, framgångar och utvecklingsbehov

Stenungsunds kommun tillstyrker följande föreslagna omformulering i läroplanerna:

- *Läraren ska informera elever och hem om studieresultat och utvecklingsbehov (grundskolan, anpassade grundskolan, specialskolan och sameskolan).*
- *Läraren ska ge varje elev information om framgångar och utvecklingsbehov i studierna (gymnasieskolan och anpassad gymnasieskola) samt*
- *Läraren ska ge varje elev, och i förekommande fall elevens vårdnadshavare, information om studieresultat och utvecklingsbehov i studierna (vuxenutbildningen).*

6.3.3 Förslag om samtal om barnets utveckling i förskolan

Stenungsunds kommun tillstyrker förslaget att ordet *fortlopande* tas bort i skollagen 8 kap. 11 § samt att formuleringen *Arbetslaget ska fortlöpande föra samtal med barns vårdnadshavare om trivsel, utveckling och lärande i förskolans läroplan* ändras till *Arbetslaget ska föra samtal med barns vårdnadshavare om barnets trivsel, utveckling och lärande*. Stenungsunds kommun vill dock poängtera att en nära dialog mellan skola, elever och vårdnadshavare är av yttersta vikt för elevens utveckling och lärande.

6.3.4 Bedömning om uppdrag om riktlinjer för ändamålsenlig undervisningsnära dokumentation

Stenungsunds kommun instämmer med utredningens bedömning och behovet av tydliga riktlinjer för att minska osäkerhet och överflödig dokumentation. Det är av vikt att riktlinjerna baseras på lärarnas professionella bedömning av vad som behövs för att följa elevernas utveckling, förbättra undervisningen och stärka lärandet. För att undvika stora variationer i tolkning och tillämpning mellan skolor, vilket kan påverka likvärdigheten, behövs även stöd till rektorer och huvudmän.

6.4.1 Förslag om att minska antalet utvecklingssamtal till minst ett per läsår

Stenungsunds kommun avstyrker förslaget att minska antalet utvecklingssamtal till minst en gång per läsår i grundskolan, anpassade grundskolan, specialskolan, sameskolan, gymnasieskolan och anpassade gymnasieskolan. Stenungsunds kommun menar att samtalen är en viktig nyckel till elevers framgång. Vidare ser Stenungsunds kommun en stor vinning i att samtalen är formaliserade och att vårdnadshavare ges möjlighet att delta. För lärare utgör samtalen en möjlighet att förklara den information som ges av skolan samt förklara de

bedömningar som görs av elevernas studieresultat. Det kan vara svårt för vårdnadshavare att tolka de bedömningar som görs och Stenungsunds kommun menar att ansvaret att förklara lärares bedömningar inte bör läggas på eleverna.

Det noteras att det av betänkandet framgår att utvecklingssamtal ska hållas minst en gång per läsår och att det därmed är möjligt att hålla utvecklingssamtal oftare. Stenungsunds kommun ser dock en risk att det skapas en norm med att genomföra utvecklingssamtal en gång per läsår, vilket skulle kunna påverka eleverna negativt. En sådan norm skulle också kunna försvåra för både lärare, elever och vårdnadshavare att initiera samtalen oftare.

6.5.1 Förslag om att förtydliga syftet med de skriftliga utvecklingsplanerna

Stenungsunds kommun ser både fördelar och nackdelar med utredningens förslag. Fördelen med förslaget är att risken minskar att lärare skriver värderande omdömen som ligger utanför lärarprofessionen. Samtidigt skulle förslaget kunna leda till att skolan bortser från den sociala utvecklingen och att fokus enbart läggs på kunskapsutveckling. Lärande sker i stor utsträckning i ett socialt sammanhang i samspel med andra. Det finns en risk att den sociala dimensionen av kunskapsutvecklingen försvinner om förslaget genomförs. Stenungsunds kommun anser att detta förslag bör samordnas med förslag i remissen "En förbättrad elevhälsa" (Dir. 2024:30).

6.6.1 Bedömning om att ta bort regleringen av "extra anpassningar"

Stenungsunds kommun instämmer till stora delar med utredningens bedömning, eftersom kommunen håller med om den problematik som utredningen beskriver kring regleringen av *extra anpassningar*. Utredningens förslag kan gynna samverkan mellan olika professioner i skolan samt minska den administrativa och pedagogiska belastningen för lärarna, men detta bör utredas vidare. Stenungsunds kommun vill dock poängtera att det finns en otydlighet mellan *stöd* och *särskilt stöd* när det gäller hur begreppen ska förstås och tolkas och ser därför ett behov av att tydliggöra uppdraget gällande *stöd* för olika professioner såsom lärare, specialpedagoger, speciallärare, resurspersonal och övrig elevhälsa. Utan detta riskerar ansvaret för stödinsatser att bli otydligt. Vidare finns det även ett behov av att tydliggöra ansvaret kring dokumentation, beslut, genomförande och resursfördelning i utredningen, utifrån juridiska aspekter.

6.7 Förslag om att användningen av digitala system och verktyg i skolväsendet ska utredas

Stenungsunds kommun välkomnar utredningens förslag att utreda användningen av digitala system och verktyg för information och dokumentation i skolan.

6.8 Bedömning om systematiskt kvalitetsarbete

Stenungsunds kommun instämmer med utredningens bedömning att det är viktigt att det systematiska kvalitetsarbetet inte bidrar till att skapa onödig dokumentation eller dubbel- och

överdokumentation. Det bör gälla i hela styrkedjan och omfatta alla aktörer och inte enbart verksamhetsnära personal som förskollärare och lärare. Samtidigt vill Stenungsunds kommun poängtera att det bör vara upp till huvudman och förvaltning att fatta beslut om hur varje enskild kommun vill bedriva sitt systematiska kvalitetsarbete i enlighet med gällande lagstiftning.

7.4.1 Personalens ansvar för att uppmärksamma och hantera kränkande behandling ska tydliggöras

Stenungsunds kommun ser å ena sidan vinster i att flytta fokus från en anmälningsskuld till ett mer främjande och förebyggande arbete kring kränkande behandling. Å andra sidan ställer sig Stenungsunds kommun frågande till om regeländringarna kommer att ge förskollärare och lärare ökad kontroll över sina arbetsuppgifter och frigöra tid för undervisningsuppdraget.

7.4.2 Anmälningsskuld- utrednings- och åtgärdsskyldigheten ska begränsas till sådan kränkande behandling som är allvarlig eller upprepad

Stenungsunds kommun håller i stora delar med utredningens förslag. För att undvika de konnotationer som ofta kopplas till begreppet anmäla finns goda poänger i att i stället använda begreppet informera. Stenungsunds kommun menar emellertid att utredningens förslag bara går halvvägs på så sätt att begreppet anmäla fortsatt nyttjas i samband med rektors anmälningsskuld till huvudman. Då situationer som ramar in som kränkande behandling inte bör ha till syfte att ha en rättsbekämpande eller polisiär funktion bör även anmälningsskulden från rektor till huvudman benämnas informationsplikt.

Avseende begränsningen av sådan kränkande behandling som är allvarlig eller upprepad vill Stenungsunds kommun säga följande. För att få en meningsfull förändring som underlättar i lärares och annan personals tjänsteutövande krävs att begreppen ”allvarlig” och ”upprepad” tydligare definieras. Utredningen nämner några situationer där kränkande handling alltid bör uppfattas som allvarlig, exempelvis när ett yngre barn utsätts för kränkande behandling av ett betydligt äldre barn eller när det rör sig om kränkning gentemot ett barn som har särskilt svårt att skydda sig. Utredningen utgår vid bedömning om huruvida en kränkande behandling är allvarlig eller inte från egenskaper hos barnen, inte i handlingen som utgör kränkande behandling. Utifrån detta synsätt ställer sig Stenungsunds kommun frågande till om en reglering så som utredningen föreslår i praktiken kommer att underlätta för lärare att göra en bedömning om när anmälningsskulden inträder. Risken är att bedömning av allvarlighetsgraden blir godtycklig.

Avseende begreppet ”upprepad” menar Stenungsunds kommun att tröskeln för när anmälningsskulden inträder fortsatt kommer att vara mycket låg då det räcker med att två händelser, som i och för sig bedöms vara s.k. bagatellartade handlingar, ska utgöra grund för anmälan. Någon större skillnad mot dagens reglering avseende denna aspekt finns inte i utredningens förslag. Vidare bör begreppet ”upprepad” avgränsas eller definieras genom

någon typ av tidsangivelse kring hur nära i tid två eller flera händelser ska inträffa för att det ska räknas som upprepade kränkningar. Det bör också framgå huruvida två eller flera händelser behöver ha något samband sinsemellan för att bedömas vara upprepade kränkningar.

7.4.3 Kravet på samband med verksamheten ändras till i verksamheten

Stenungsunds kommun välkomnar utredningens förslag.

7.5.1 Bestämmelserna om åtgärder mot kränkande behandling behöver ses över och samordnas med övriga regler i skollagen

Stenungsunds kommun instämmer med utredningens bedömning och välkomnar en utredning som tar ett större grepp om regleringen kring kränkande behandling i skollagen. Nuvarande reglering är svårtolkad och svårtillämpad och riskerar att leda till en rättsosäkerhet för både barn, elever, personal och rektorer.

7.5.2 Möjligheten att samordna det regelverk som styr arbetet mot kränkande behandling och det som styr arbetet mot diskriminering behöver utredas vidare

Stenungsunds kommun instämmer med utredningens bedömning.

7.5.3 Möjligheten för barn och elever att få skadestånd och barn- och elevombudets roll bör följas upp och utredas vidare

Stenungsunds kommun instämmer med utredningens bedömning.

8.2.1 Förslag om att lärares och förskollärares undervisningsuppdrag regleras

Stenungsunds kommun ställer sig bakom utredningens förslag om att lärares och förskollärares undervisningsuppdrag bör definieras i skollagen och utifrån den föreslagna definitionen att undervisning, planering och uppföljning ingår i undervisningsuppdraget. Definitionen av undervisningsuppdraget bör emellertid vara tydlig, så att det inte råder några oklarheter kring vad som innefattas.

Det är även av vikt att undervisningsuppdraget samordnas med lärares hela arbetstid, både arbetsplatsförlagd arbetstid och förtroendearbetstid, och vad den innefattar. Huvudmän bör ges tillräckliga resurser för att kunna genomföra förändringarna.

8.2.2 Tiden för lärares undervisningsuppdrag ska viktas med hänsyn till olika förutsättningar

Vid bedömningen av omfattningen av tiden för en lärares undervisningsuppdrag ska hänsyn tas till ett flertal faktorer, enligt utredningen. En sådan faktor är antal elever i behov av särskilt stöd. Stenungsunds kommun noterar emellertid att stöd inte utgör en sådan faktor samtidigt som den kan ha en större påverkan på den tid som behöver avsättas inom ramen för

undervisningsuppdraget. Vidare noteras att hänsyn också ska tas till så kallade andra omständigheter av betydelse för elever eller lärare. Stenungsunds kommun menar att stor försiktighet bör iakttas vid användningen av en faktor med en sådan bred definition.

Utredningens förslag om att tiden för lärares undervisningsuppdrag ska viktas med hänsyn till olika förutsättningar kan innebära stora utmaningar för rektor vid planering av den inre organisationen och tjänstefördelning. Det finns därför ett behov av tydliga riktlinjer kring viktning av undervisningsuppdraget för rektor och huvudmän.

8.2.3 Förslag om högsta omfattning av lärares undervisningstid

Utredningen föreslår att lärares planerade undervisningstid, under ett läsår, högst får vara inom angivna intervall. Stenungsunds kommun menar att den högsta omfattningen kan bli en norm istället för att hela intervallet utnyttjas.

Intervallerna skiljer sig åt mellan de olika skolformerna och årskurserna. I utredningens förslag beskrivs att intervallet är högre i de lägre åldrarna, då det är vanligt att det i huvudsak är samma lärare som undervisar i alla ämnen. Idag är det dock vanligt att även de lägre åldrarna undervisas av olika ämneslärare, då lärarutbildningarna är uppbyggda på att utbilda ämneslärare. Förslaget innebär även att lärare som undervisar i karaktärsämnena på gymnasieskolan och anpassad gymnasieskola har ett högre intervall, vilket Stenungsunds kommun ställer sig frågande till. Idag är det ingen nämnvärd skillnad på ämneslärares och yrkeslärares arbetsbelastning. Kommunen ställer sig även frågande till att lärare i åk 7-9 har ett högre intervall än ämneslärare på gymnasieskolan, då det ofta är mer krävande att undervisa i åk 7-9, bland annat på grund av elevernas ålder och mognad.

Förslaget innebär att skolorna har ett behov av att öka antalet legitimerade lärare, vilket innebär att huvudmän bör tillföras tillräckliga ekonomiska resurser för att kunna möta förslaget. Utan ytterligare ekonomiska resurser kan förslaget komma att generera ytterligare belastning för lärare, vilket innebär att utredningens syfte inte uppnås.

Utredningens förslag om intervaller för lärares planerade undervisningstid kan även komma att påverka rektors frirum att leda och fördela arbetet för personalen på skolan samt minska flexibiliteten i den inre organisationen, vilket skulle kunna påverka rektors arbetsmiljö negativt.

8.2.4 Förslag om tid för planering och uppföljning av undervisningen

Stenungsunds kommun uppfattar att lärares förtroendearbetstid blir reglerad, vilket kommunen ser som en förutsättning för utredningens förslag och genomförande. Det finns behov av ett nationellt förtydligande att lärares totala arbetstid, både arbetsplatsförlagd tid och förtroendearbetstid regleras för att skapa en likvärdighet i lärares arbetsvillkor i hela landet.

Stenungsunds kommun ser en risk med att fästa tid för planering och uppföljning, då en strikt reglering av tiden för undervisningsuppdraget kan leda till minskad flexibilitet, vilket i sin tur kan försvåra exempelvis möjligheterna till samarbete mellan kollegor, arbetslag och ämneslag

samt hanteringen av akuta situationer. Det är av vikt att tid för planering och uppföljning ses som både individuell och gemensam.

Förslaget om att lärare i gymnasieskolan och inom kommunal vuxenutbildning ska ges minst 20 procents planering och utvärdering utöver huvudregeln, ser Stenungsunds kommun inte som nödvändig. Likaså anser Stenungsunds kommun att det inte finns behov av att ge lärare på kommunal vuxenutbildning på grundläggande nivå minst 10 procent ytterligare tid för planering och uppföljning.

8.2.7 Förslag om minsta tid för planering och uppföljning för lärare i fritidshem

Stenungsunds kommun ser en risk med att den minsta nivån för planering och uppföljning av undervisning kan bli en norm inom fritidshemmet. Det finns utmaningar i att tillgodose förslaget om planeringstid, men Stenungsunds kommun anser att det är rimligt att rektorer kan dimensionera detta för att det ska fungera i verksamheten.

8.2.8 Förslag om minsta tid för planering och uppföljning för förskollärare i förskolan

Stenungsunds kommun ser även här en risk med att den minsta nivån för planering och uppföljning av undervisning kan bli en norm inom förskolan.

8.3 Förslag om att förtydliga rektorns ansvar för förskollärares och lärares undervisningsuppdrag

Stenungsunds kommun ställer sig bakom förslaget, men vill poängtera vikten av utökade ekonomiska resurser för huvudmän för att kunna möta utredningens förslag. Vidare är det av stor vikt att det finns ett nationellt förtydligande kring rektors ansvar att tjänstefördela lärares undervisningsuppdrag utifrån angivna faktorer, för att säkerställa en likvärdighet i lärares arbetsvillkor i landet.

8.4 Bedömning om att undervisningsuppdraget förutsätter andra viktiga roller och kringfunktioner

Flera olika professioner är nödvändiga för en väl fungerande förskola och skola av hög kvalitet där barn och elever ges de bästa förutsättningarna för att utvecklas och lära. Av betänkandet framgår att mängder av uppgifter skjuts över på förskollärare och lärare på ett sätt som tränger undan undervisningsuppdraget. Stenungsunds kommun menar att det behöver vara tydligt vilka uppgifter det rör sig om och vilka roller och funktioner som ska återtä uppgifterna. Samtidigt behöver det finnas förutsättningar för att bemanna sådana tjänster och funktioner. Förutsättningar omfattar då både ekonomiska möjligheter och faktiska möjligheter att rekrytera till dessa tjänster/funktioner. Det kan i sammanhanget konstateras att det även råder brist inom andra professioner. Stenungsunds kommun menar slutligen att det är av stor vikt att säkerställa att det finns förutsättningar för ett återtagande av uppgifterna innan

förskollärare eller lärare slutar utföra dem för att minimera risken att barn och elever blir drabbade.

8.5 Huvudmän och rektorer ska ges stöd i att skapa förutsättningar för undervisningsuppdraget

Stenungsunds kommun välkomnar utredningens förslag.

8.6 Bedömning om att förtydliga huvudmannens ansvar för att skapa förutsättningar för rektorn

Stenungsunds kommun instämmer med utredningens bedömning.

9 Uppföljning och utvärdering av utredningens förslag

Utredningen föreslår ett flertal ändringar i lagstiftningen. Av betänkandet framgår också att förslagen om tid för undervisningsuppdraget ska leda till positiva konsekvenser för undervisningens kvalitet och bidra till att höja attraktiviteten i läraryrkena. Förslagen och ändringarna bör enligt betänkandet utvärderas. Stenungsunds kommun menar att det i sammanhanget är viktigt att identifiera vilka de önskvärda effekterna är av respektive förslag för att i ett senare skede kunna utvärdera och bedöma huruvida önskvärda effekter har uppnåtts eller inte. Det behöver vara tydligt hur olika resultat ska analyseras och värderas både enskilt och i förhållande till varandra.

10 Ikraftträdande

Ändringarna i betänkandet föreslås träda i kraft den 1 juli 2027. Stenungsunds kommun bedömer att det är relativt snart i tid. Det kan samtidigt konstateras att dessa ändringar tillsammans med andra remissförslag kommer innebära ett betydande reformarbete i flera delar av styrkedjan under kommande år. Det kommer innebära utmaningar för kommunerna och ställa höga krav på bland annat huvudmännen.

Konsekvenser

11.2.1, 11.5.1 och 11.8 avseende proportionalitetsbedömning

En övergripande målsättning med utredningens förslag är att stärka läraryrkets attraktivitet genom att kraven på administration minskar och genom att tid fredas till förskollärares och lärares arbete med undervisningen. Genom att minska stressen, stärka den professionella autonomin och öka tilliten till lärarprofessionen förväntas läraryrkets attraktivitet öka. Även rätten till fredad tid för undervisning bedöms påverka attraktiviteten. I betänkandet belyses att förslagen kan utgöra ett par av många åtgärder/insatser som krävs för att öka läraryrkets attraktivitet. Stenungsunds kommun konstaterar att de faktorer som påverkar läraryrkets attraktivitet är många. Därmed är det komplext och svårt att bedöma hur och i vilken omfattning enskilda förslag/förändringar påverkar attraktiviteten och vad det i slutändan får för effekt på lärarbristen.

Stenungsunds kommun menar därför att förslagens påverkan på attraktiviteten får förstås som begränsad. I sammanhanget konstaterar Stenungsunds kommun även att ökad attraktivitet vägs in i den proportionalitetsbedömning som görs avseende förslaget till förordning om omfattning av tid för lärares och förskollärares undervisningsuppdrag, och som innebär en inskränkning av den kommunala självstyrelsen. Då påverkan på attraktiviteten får förstås som begränsad bör den också ha en begränsad inverkan i den proportionalitetsbedömning som görs.

STENUNGSUNDS KOMMUN